

Forum Vlaamse Archeologie vzw

27 september 2006

Forum Vlaamse Archeologie vzw
Maatschappelijke zetel:
IJzerstraat 12
2800 Mechelen
vlaamsearcheologie@gmail.com
www.vlaamsearcheologie.be

Aan de Provinciale Commissie voor Ruimtelijke
Ordering - Provincie Vlaams-Brabant
Provincieplein 1
3010 Leuven

Betreft: openbaar onderzoek RUP crematorium Hofheide PRJ2004006r
bezwaarschrift archeologisch erfgoed

Geachte leden van de PROCORO,

Het Forum Vlaamse Archeologie is een onafhankelijke, kritische en constructieve pleitbezorger voor de archeologie in Vlaanderen (www.vlaamsearcheologie.be). Onze vereniging tekent bezwaar aan in het kader van het openbaar onderzoek van het RUP crematorium Hofheide. In dit RUP werd geen rekening gehouden met de implicaties ervan ten aanzien van het te verwachten archeologisch erfgoed.

In de onmiddellijke omgeving van het plangebied zijn immers sporen aangetroffen die wijzen op een rijke menselijke occupatie van het gebied, gaande van het mesolithicum (midden-steentijd) over het neolithicum (nieuwe steentijd) en de bronstijd tot mogelijk de romeinse tijd. De kans dat bij grondwerken op dit terrein (38 ha) archeologische sites zullen worden vernield, is dan ook bijzonder groot.

De bestaande wetgeving met betrekking tot het archeologisch erfgoed volstaat niet om in dergelijke dossiers preventief op te treden, waardoor archeologisch onderzoek pas tijdens de uitvoering van de werken plaats zou vinden. Bovendien gelden de principes van de meldingsplicht en de algemene zorgplicht waardoor tijdens de bouwwerken bindende maatregelen ten behoeve van archeologisch onderzoek kunnen opgelegd worden. Dit komt voor alle betrokken partijen erg ongelegen daar het een vertraging van de werken impliceert, met alle financiële repercussies van dien.

Deze tekortkomingen kunnen opgevangen worden door bijkomende maatregelen in te schrijven in RUP's. Dit kan door in de voorschriften een regeling tot vooronderzoek en eventueel onderzoek in te voeren. Het doel van het

vooronderzoek is de archeologische vindplaatsen detecteren en op grond daarvan een passende selectie te maken van hetgeen waardevol genoeg is om te bewaren of te onderzoeken en wat niet. Dit vooronderzoek bestaat uit een inventaris van de gekende vondsten, aangevuld met een proefsleuvenonderzoek (10% van het bedreigde terrein) en/of boringen bij overdekte gebieden. Op grond daarvan kan dan ofwel tot eventuele bewaring worden overgegaan ofwel tot een gerichte opgraving.

De gevolgen zijn meervoudig positief. De registratie en het onderzoek van de archeologische vindplaatsen vinden plaats op een tijdstip dat niet hinderend is, vóór de bouwwerken starten. Ze kunnen perfect worden ingerekend in de planning en de kosten van de werken of kunnen de plannen nog beperkte aanpassingen ondergaan om het erfgoed te bewaren. Tezelfdertijd getuigt dit van een degelijke erfgoedzorg, waarbij het archeologische erfgoed wordt gedocumenteerd en de kennis over onze voorouders toeneemt in plaats van verloren gaat.

Dergelijke werkwijze geeft invulling aan de principes van het Europese verdrag van Malta, dat stelt (artikel 5):

Iedere Partij verplicht zich ertoe:

1. te streven naar afstemming en overeenstemming tussen de onderscheiden behoeften van de archeologie en de ruimtelijke ordening door erop toe te zien dat archeologen worden betrokken bij:

a. het planningsbeleid, ten einde te komen tot evenwichtige strategieën voor de bescherming, het behoud en het beter tot hun recht doen komen van plaatsen van archeologisch belang;

b. de verschillende fasen van ontwikkelingsprojecten;

2. te waarborgen dat archeologen, stedenbouwkundigen en planologen stelselmatig met elkaar overleggen ten einde te komen tot:

a. wijziging van ontwikkelingsplannen die het archeologische erfgoed zouden kunnen aantasten;

b. toewijzing van voldoende tijd en middelen om passend wetenschappelijk onderzoek van de vindplaatsen te verrichten om de resultaten daarvan te publiceren;

Om verschillende redenen mogen we verwachten dat het provinciebestuur met betrekking tot dit project maatregelen onderneemt ten behoeve van het archeologische erfgoed.

Vooreerst voert de provincie Vlaams-Brabant een actief archeologiebeleid, raadt aan derden archeologisch vooronderzoek aan en ondersteunt ook dat onderzoek. Mogen wij dan niet verwachten dat zij als partner in dit crematoriumproject haar voorbeeldfunctie als erfgoedzorger vervult en in de planvorming rekening houdt met het archeologische bodemarchief?

Een bijkomende reden tot het opnemen van archeologische erfgoedzorg in deze planning is het aspect van "duurzame ontwikkeling". In de toelichtingsnota van dit RUP staat dat de duurzame ruimtelijke ontwikkeling niet in het gedrang wordt gebracht. Een archeologische opgraving of het weggraven van archeologische sporen heeft echter bij uitstek het karakter van eenmaligheid. Eenmaal vergraven zijn de sporen immers onherroepelijk weg, herstel is niet mogelijk. Archeologische erfgoedzorg maakt daarom deel uit van de duurzame ontwikkeling. Enkel door het vrijwaren van archeologische sites door het wijzigen van plannen of door maatregelen te treffen die het correct opgraven ervan garanderen, wordt de duurzame ontwikkeling niet in het gedrang gebracht en wordt de kennis over het verleden voor de toekomstige generaties bewaard.

De meest passende werkwijze is dus het uitvoeren van een vooronderzoek vóór de planvorming. Zo kan er indien nodig rekening gehouden worden met de aanwezige sites door het wijzigen van de inplantingen (en dus de plannen) om de archeologische sites in de bodem te bewaren. Indien bewaren niet mogelijk is, geeft het verkennend onderzoek een beeld van de op te graven sites en worden de noodzakelijke opgravingen in de projectplanning opgenomen.

Wij vragen dan ook dat de provincie Vlaams-Brabant zowel in de stedenbouwkundige voorschriften van dit PRUP als in de projectplanning de nodige maatregelen oplegt om op passende wijze (bewaring of opgraving) met het archeologisch erfgoed van haar inwoners om te gaan.

Hoogachtend,
Namens het Forum Vlaamse Archeologie vzw,

Bart Cherretté
Voorzitter

Bart Vanmontfort
Ondervoorzitter